

Fakts

- ◆ Pasaulē pirmo reizi elektroniskās grāmatas koncepcija tika izstrādāta 1930. gadā, aptuveni tajā pašā laikā, kad plauktos pirmo reizi parādījās grāmatas mīkstajos vākos. Rakstnieks Bobs Brauns pirmo reizi rakstīja par savu ideju par e-lasītāju, kas ļautu lasītājiem lasīt grāmatas uz ekrāna.
 - ◆ Pirmo e-lasītāja ierīces prototipu 1949. gadā izstrādāja spāņu skolas skolotāja Andžela Ruisa Roblesa. Noskatījusies, kā viņas skolēni katru dienu velk smagas grāmatas no skolas uz priekšu un atpakaļ, viņa guva iedvesmu radīt izgudrojumu, kas ļautu skolēniem vieglāk tikt galā ar lasīšanas slodzi.
- Avots: [wordsrated.com/ebooks-sales-statistics/](https://www.wordsrated.com/ebooks-sales-statistics/)

→ 6. lpp.

Ja pēkšņi kādai grāmatai strauji pieaug lietotāju skaits, piemēram, tā ieteikta izlasīt kādai klasei skolā, izdevēji lasījumu skaitu palielina. Liels pieprasījumu lēcienš izteikts arī svētku dienās. Tāpēc šāda e-grāmata īslaicīgi var nebūt pieejama, līdz atjauno lasījumu skaitu.

Lielākais elektroniskajā bibliotēkā pieejamo e-grāmatu skaits bijis 688, bet šobrīd, novembra vidū, lasāmas ir 549. Joprojām digitālā vide tiek uzlūkota ar lielākām bažām saistībā ar autortiesību pārkāpumiem. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ 3td.lv e-grāmatas pieejamas tikai tiešsaistes režīmā un nav lejupielādējamas.

Aiga Grēniņa stāsta, ka e-grāmatas lieto ne tikai gados jauni cilvēki. Seniori tās izvēlas tāpēc, ka ir iespēja palielināt burtus un arī ir iespēja mainīt lapas fonu, tajā skaitā izvēlēties melnu fonu un baltus burtus.

Var lasīt zem segas un rindā pie zobārsta

Stāstot par personīgo pieredzi,

Aiga teic, ka e-grāmatas sāka lasīt laikā, kad auklēja meitu. Arī no citām māmiņām dzirdējusi, ka viņas, esot vienā telpā ar mazuli, bet, lai neieslēgtu apgaismojumu, e-grāmatu lasa zem segas. Tā ir tikai viena no šo grāmatu priekšrocībām. Kā otra būtiska ir iespēja lasāmvielu paņemt līdzi, neaizņemot daudz vietas somā. Tomēr, ja viņai liktu izvēlēties starp papīra un elektronisko formātu, izvēlētos drukāto. Elektroniskās grāmatas gan ir nedaudz lētākas par drukātajām, un tās var iegūt īpašumā uzreiz, nav vajadzības doties uz veikalu. Aiga lasīšanai izmanto "kindle", kas ir energoresursu mazprasīgs, līdz ar to par nelaiķi nosēdušos bateriju nav jāsatraucas. 3td.lv platformas grāmatas lasa planšetē, ja tās nav pie rokas, tad telefonā. Tomēr no platformas lietotāju statistikas redzams, ka to biežāk izmanto telefonā (līdz 50%), ap 30% datorā un tikai padesmit procentu planšetē, lai gan varētu domāt, ka šis ir visērtākais veids. Pati diezgan daudz grāmatu izlasījusi tieši telefonā, īpaši labi tas noderot, gaidot rindā pie zobārsta, lai remdētu satraukumu. ◆

“Rozē” fiziskā grāmata dominē

ILZE VEISBĀRDE, izdevniecības “Jānis Roze” marketinga nodaļas pārstāve, teic, ka sabiedriskās aptaujas liecina — Latvijā cilvēki kopumā lasa maz. “Rozes” izdevniecības apjomi e-grāmatu pārdošanā nav lieli, pat niecīgi, fiziskā grāmata pārdošanā joprojām ļoti stipri dominē. E-grāmatu tirzniecība pieaug, bet ne straujiem soļiem. Viens no iemesliem, kas runājot pret šo grāmatu popularitāti — cil-

vēku acis jau tā ikdienā nogurušas no skatīšanās digitālo ierīču ekrānos. Elektroniskās grāmatas izvēlas tie, kas bieži ceļo, dodas komandējumos.

Par e-grāmatām pārsvarā pārtopt pašas izdevniecības sagatavotās grāmatas, kā arī izdevniecības mājaslapā pieejamas grāmatas, kuras izveidojuši citi autori, pārdošanu uzticot “Rozei”. Kāpēc mūsdienās, kad visus grāmatu manuskriptus izdevniecībai iesniedz elektroniski, visām grāmatām nevar būt arī e-versija? Ilze Veisbārde saka, manuskripta fails, kuru nodod grāmatas iespiešanai tipogrāfijā un e-grāmatai nepieciešamais, ir atšķirīgs. Pārtaisīt failu, lai tas būtu atverams dažādās platformās un aplikācijās, neesot tik vienkārši. Lai gan pēdējā laikā pieaug tendence, gatavojot maketu drukai, paralēli sagatavot to arī e-vidēi. ◆

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts “Staburags”.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Pagrabiņš pārvēršas ierakumu sveču gatavošanas darbnīcā

ATBALSTA KARAVĪRUS. Sveču gatavošanā iesaistījās arī Zemessardzes 55. kājnieku bataljona komandieris Aleksandrs Sotnikovs (no labās), bataljona virsseržants Artis Ošiņš. **Agitas Grīnvaldes-Irukas foto**

→ 1. lpp.

Aizkraukiete Dzintra Kosa saka: nespēju stāvēt malā, zinot, kādos apstākļos Ukrainā šobrīd jādzīvo cilvēkiem, kādos apstākļos karavīri aizstāv savu zemi. Lai gan dienviņdos ziema, iespējams, nav tik barga kā pie mums, apstākļi tik un tā ir dramatiski. Inese Krēšlīņa piebilst — ir jāpalīdz, kā citādāk! Abas kundzes gan atzīst, ka, strādājot divatā, darbs tik ātri uz priekšu nevedas, lielākā pulkā ir vieglāk. To apliecina arī Aizkraukles novada vidusskolas jauniešu saskaņotā darbošanās. Atnākuši palīgā, puiši uzreiz tiek norīkoti pie sveču smalcināšanas, divas meitenes pie parafina katliem, bet pārējie griež kartonu un pilda kārbas. Parisa Arīna Močāne, lēnām maisot katliņā izkusušo parafinu, stāsta, ka darbojas novada vidusskolas

pašpārvaldē un ar prieku iesaistās dažādās sabiedriskās aktivitātēs. Uz zinot par sveču gatavošanas akciju, uzreiz pieteikusies palīgā kā brīvprātīgā.

Pēc kāda brīža jauniešiem pievienojas arī Zemessardzes 55. kājnieku bataljona komandieris Aleksandrs Sotnikovs, bataljona virsseržants Artis Ošiņš un bataljona civilmilitārās sadarbības nodaļas vecākais speciālists Inguss Ikstens. Viņš pastāstīja, ka šādas sveces pamatā izmanto, dodoties pārgājienā vai mācoties izdzīvot dabā un liekot lietā to, kas pie rokas vai palicis pāri. Karavīri ikdienā mācībās tādas sveces līdzi nenēsā un izmanto ļoti maz, taču, ja ilgstoši atrodas ierakumos un nekā cita nav, kara apstākļos šo var ļoti labi izmantot. Tā ilgi deg un ir efektīva. Šādas sveces var izmantot ne tikai lai sasildītos, bet arī kā ne-

lielu pavardu ēdiena uzsildīšanai — var uzsildīt ūdeni vai konservus.

Lai pārliecinātos, vai viss izdarīts pareizi un sveces tiešām labi deg, kopā ar kultūras centra mākslinieciskās daļas vadītāju Vandu Arntu-Laizāni iznesām vienu sveci pagalmā un aizdedzinājām. Liesmas lēnām pārņēma visu ar parafinu piesūcināto kartonu un dega labi, arī uzpušot stiprākam vējam, nenodzisa.

Inguss Ikstens sacīja, ka sagatavotās ierakumu sveces tiks nodotas ilggadējam bijušajam Nacionālo bruņoto spēku virskapēlam Elmāram Pļaviņam, kurš regulāri dodas uz Ukrainas atbrīvotajām teritorijām un šobrīd ir starpnieks starp Latvijā saziēdoto un Ukrainu — no Aizsardzības ministrijas puses koordinējot un veidojot tiltu starp tiem, kas ziedo, un tiem, kuriem šie ziedojumi nepieciešami. ◆

Likteņdārzā atklās sarunu ciklu “Tikšanās ar personībām”

Likteņdārzā Koknesē novembra izskaņā aicina uz pirmo sarīkojumu sarunu ciklā “Tikšanās ar personībām”, kas turpmāk tiks rīkotas regulāri.

ELĪNA BĪVIŅA,
KOKNESĒS FONDA PĀRSTĀVE

Sarunas ļaus Likteņdārza apmeklētājiem klātienē iepazīt cilvēkus, kuri devuši nozīmīgu pienesumu Latvijas kultūrā, politikā, zinātnē un citās jomās. Sarunu cikla mājvieta būs šovasar jaunatklātais Saieta nams.

Pirmā saruna notiks piektdien, 25. novembrī, pulksten 18, un tajā tiksies divas personības, divi Atmodas laika līderi — diplomāte, politiķe, mākslas zinātniece un rakstniece Sandra Kalniete un pirmais Latvijas Tautas frontes priekšsēdētājs Dainis Ivēns.

Pasākumā “Tikšanās ar personībām” ieeja ir bez maksas, vienlaikus Likteņdārza veidotāji arvien ir pateicīgi par apmeklētāju ziedojumiem dārza uzturēšanai un izaugsmei. ◆

Tikšanās ar personībām

Likteņdārza Saieta namā

Mākslas zinātniece, politiķe,
rakstniece un diplomāte

Sandra Kalniete

Sarunu vada
Dainis Ivēns

2022. gada 25. novembrī
plkst. 18.00

Ieeja brīva

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs

Likteņdārzs